

KIRÁLY PÁL

A „LEGÖREGEBB“ MAGYAR MŰSZAKI-GAZDASÁGI FOLYÓIRAT

Az alapításuk óta napjainkig folyamatosan megjelenő, *élő* magyar folyóiratok között a *műszaki-gazdasági* kategóriában a jelenleg rendelkezésre álló sajtótörténeti ismeretek szerint az „Erdészeti Lapok” tekint vissza a legnagyobb múltra.

Az „Erdészeti Lapok”-at 1862-ben alapította Selmezbányán *Divald Adolf* és *Wagner* (Vágner) Károly erdőmérnök, a Bányászati és Erdészeti Akadémia két segédtanára. A lap tulajdoni és kiadói jogát tőlük vásárolta meg az 1866-ban alapított Országos Erdészeti Egyesület 6000 forintért az 1873. január 18-án kötött adásvételi szerződéssel. Azóta az OEE gondoskodik mindmáig a lap megjelentetéséről.

A ma is élő, nagymúltú magyar folyóiratok között az alapítás kronológiai sorrendjében az „Erdészeti Lapok” a következőképpően helyezkedik el:

- 1841. Magyar Akadémiai Értesítő (jelenleg: Magyar Tudomány)
- 1856. Magyar Nyelvészet (1862-től Nyelvtudományi Közlemények)
- 1857. Orvosi Hetilap
- 1862. Erdészeti Lapok
- 1866. Jogtudományi Közlöny
- 1867. Századok
- 1869. Természettudományi Közlöny (jelenleg: Természet Világa)
- 1872. Magyar nyelvőr.

(Az adatokat a budapesti Egyetemi Könyvtár folyóiratfeldolgozó osztálya, Zivi Józsefné osztályvezető-helyettes bocsátotta rendelkezésre).

E kimutatás alapján tehát joggal valószínűsíthető, hogy az „Erdészeti Lapok” a mai élő műszaki-gazdasági szakfolyóiratok között a legmagasabb koru lap.

Az alapítás történelmi előzményei

Az „Erdészeti Lapok” alapítása szorosan összefüggött a 18. században megindult és a 19. században felgyorsult gazdasági-infrastrukturális-kulturális fejlődéssel, valamint a nemzeti önállósodási törekvésekkel. A tőkés piacgazdaság kibontakozása egyre több és több fát igényelt. Az erdőkre nehezedő igénybevétel szükségessé tette a szakszerű, rendszeres, ugyanakkor piac-orientált erdőgazdálkodás bevezetését az addig meglehetősen külterjesen kezelt

erdőkben. Ez viszont fokozta az erdészeti szakemberek iránti igényt, s ezzel együtt a szakismeretek, az újabb szakmai eredmények elterjesztése iránti igényt is. Magyar nyelvű erdészeti szakirodalom azonban a 19. század közepéig alig létezett.

Az eddig ismert első magyarországi erdészeti szakfolyóirat 1835-ben Pesten jelent meg német nyelven „Forstwissenschaftliche Mittheilungen“ („Erdőgazdasági Közlemények“) címmel, Conrad Adolph *Hartleben* kiadásában. Alapítója, szerkesztője és szerzője egyszemélyben *Hubeny* József aradi kamarai erdőhivatali adjunktus volt. A 112 oldalas, gót betűkkel nyomtatott, füzetalakú folyóiratnak eddig csak az első száma ismert, további sorsa nem; valószínűleg hamarosan megszűnt.

Az 1840-es években az egyre gyarapodó számú erdészeti műszaki értelmiség publikációs igényeit az Országos Magyar Gazdasági Egyesület hetente kétszer megjelenő lapja, a „Magyar Gazda“ elégítette ki, terjedelmi lehetőségeihez viszonyított mértékben.

Selmecebányai kezdeményezés volt

Az 1848/49-es szabadságharcot követően 1851-ben Esztergomban alakult meg az első magyarországi erdészeti egyesület, az *Ungarischer Forstverein*, amely azután 1854-ben Pozsonyban megindította saját folyóiratát is „Mittheilungen des Ungarischen Forstvereins“ címmel. Mind az egyesület, mind folyóirata hézagpótló, fontos szerepet játszott a magyar erdészet fejlesztésében, szakmává szerveződésében, németes szelleme miatt azonban a magyar szakemberek többsége egyiket sem érezte valójában magáénak.

Ezért indított mozgalmat az 1860-as évek elején a bevezetőben említett két németes nevű, de izig-vérig magyar érzelmű erdőmérnök egy magyar nyelvű, magyar szellemiségű, a magyar erdészeti valóságot tükröző és annak fejlődését előmozdító sajtóorgánium megteremtéséért. Ennek érdekében 1861. októberében előfizetési felhívást tettek közzé a „Vadász- és Versenylap-ban, ami eredményre vezetett, mert 1862. januárjában Selmeceken havi folyóiratként, 32 oldalas füzetek formájában „Erdészeti Lapok“ címmel megkezdhette évszázados útját az új folyóirat.

1866-ban az *Ungarischer Forstverein* (amely 1862-ben Magyar Erdőszegyletre magyarosította elnevezését) az Országos Erdészeti Egyesület létrehozásával párhuzamosan beszüntette működését és lapjának megjelentetését. Az OEE kezdetben évkönyveket adott ki, majd amint arról már történt említés, 1873-ban megvásárolta az alapítóktól az „Erdészeti Lapok“-at saját közlönyének céljára és azóta gondoskodik mindmáig megjelentetéséről.

Egy történelmi vargabetű

A lap életében a II. világháborút követő évek hoztak bonyodalmakat. 1945-1948 között szünetelt a megjelenése a terjesztési problémák és az OEE újjászervezésének elhúzódása miatt. 1948. októberében jelent meg ismét (miután felelős szerkesztője, *dr. Mihályi Zoltán* hazatért a hadifogságból és kézbe tudta venni az egyesület és a lap ügyét). 1950-ben azonban mondvacsinált politikai ürüggyel elrendelték megszüntetését. Csak 1952-ben engedélyezték újraindítását azzal a feltétellel, ha mind a címe, mind felelős szerkesztője megváltozik. Így 1952. októberétől „Az Erdő“ címmel jelent meg a lap 1991-ig. A cím alatt azonban feltüntették, hogy ez az 1862-ben alapított „Erdészeti Lapok“ folytatása. A történelmi kontinuitást ily módon sikerült formálisan is megőrizni. A rendszerváltást követően, illetve annak egyik erdészeti vetületeként pedig az OEE visszaállította folyóiratának eredeti „Erdészeti Lapok“ címét.

Dr. Mihályi István kegyelme

ERDŐSZETI LAPOK.

1-ső évfolyam. VIII. füzet. Augustus 1862.

Zólyom-megye erdőségei.

Irta Erdődi Adólf.

Honunk Duna-mellékének egyik éjszak nyugati vidékére, Zólyom megyébe vezetjük t. olvasóinkat. Lapunk iránya s e czikk felirata öléggé mutatja, hogy ez uttal nem lehet czélunk, e megye történelmi jelenét vagy múltját ábrázolni; annak régi dicsőségére, mely azt Corvinaunk s a Bethlenek, Bocskayak, Vesselényiek sat. nevével szorosb összekötésbe hozza, emlékeztetni; sem pedig ama gyászorszakokat festeni melyekben a döghalál, árvizek s iszonyú tűzvészek annak egyes városait, helységeit gyászba borították.

Hivatásunkhoz képest mi itt is csak az örökké virító természetel fogunk foglalkozni, mely egykedvű s mégis ezer meg ezer változatu mosolyával, az ember homlokárul a büredöket mindannyiszor lesimítja, a háúyszor az elég boldog, szenvedéseit az ő kebelén elzokoghatni.

Bevezetjük t. olvasóinkat e hegyes völgyes megyének medvékkel farkasokkal bővelkedő rengetegeibe, kimutatjuk azok birtokosait, fekvését, nagyságát, természeti állapotát, gazdasági rendszerét, kezelési módját s mindent a mi erdőszt és erdőkadvelőt e részben érdekelhet.

Zólyom megye az éjs. sz. $40^{\circ} 17'$ — $40^{\circ} 56'$ és a keletihossz $36^{\circ} 37'$ — $37^{\circ} 34'$ közt terjed el.

Halára északról Epló; keletről Gömör; délkeletről Nógrád, Honth; nyugotról pedig Honth, Bars és Thurócz vármegyék.

Kiterjedése e megyének 295730.95 hektárra menván keletről nyugot felé annak szélessége 6.8, hosszasaága pedig 3.8—5.3 kilométer.

Termőföldéből mely 217675 hektárra rüg, 115540.55 hektárt vagy is 53%-ot erdők borítanak.

Kivéva a megye déli csúcsát, mely az Ipoly felé hajlik, annak

ERDŐSZETI LAPOK.

Bzerkeztik és kiadják

Divald Adolf és Vagner Károly.

VIII. FÜZET.

Selmech, 1862.

Nyomatott Lorber Ferencnél.

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET, A MŰSZAKI ÉS TERMÉSZET-
TUDOMÁNYI EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGETAGJÁNAK KÖZLÖNYE

Megindították 1862-ben
WAGNER KÁROLY
és DIVALD ADOLF

Megjelenik minden hó 15-én.

Szerkesztőség : Budapest, V.,
Alkotmány-utca 6. II. em. 10.
Ptkpztári csekkszla.: 23.602
Kiadóhivatal: V., Szalay-utca
4. I. em. * Telefon: 12-22-99
Ptkpztári csekkszla.: 11.758

1

SZÁM

LXXXIV. ÉVFOLYAM, 1948. OKTÓBER HÓ

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET LAPJA

ALAPÍTVÁ:
1862-ben

Főszerkesztő:
PÁPAI GÁBOR

1994.
SZEPTEMBER
CXXIX. évfolyam

TISZTÚJÍTÓ

KÖZGYŰLÉS

1994

Irodalom

1. Dr. Csőre Pál: A magyar erdészettudomány korai szárnypróbálgatása. „Erdőgazdaság és Faipar“, 1988. évi 12. (december) szám, 18-19. és B/4. p.
2. Gertheisz Antal: Az erdészet kérdései a Magyar Gazda hasábjain, 1841-1847. „Az Erdő“, 1962. évi 9. (szeptemberi) szám, 410-415. p.
3. Kolossváry Szabolcsné: Ungarischer Forstvereine — Magyar Erdészegylet — Országos Erdészeti Egyesület. Az Országos ErdészetiE egyesület Erdészettörténeli Szakosztálya Közleményei, III-IV. szám, 35-56. p. Budapest, 1968.
4. Dr. Keresztesi Béla: Egy évszázad az erdőgazdaságfejlesztés szolgálatában. „Az Erdő“ 1962. évi 8. (augusztusi) szám, 358-369.p.
5. Király Pál: Százegy éves szerződés. „Erdőgazdaság és Faipar“, 1974. évi 2. (februári) szám, 13. p.
6. Király Pál: Az Országos Erdészeti Egyesület története, 1866-1966. Budapest, 1967. — MTE SZ kiad.